

POSTANOWIENIE

CZĘŚCIOWE

Dnia 12 lipca 2018r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jadwiga Galas
Sędziowie:	SA Lucjan Modrzyk (spr.) SA Aleksandra Janas
Protokolant: Anna Fic	

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2018r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) (...) w ' . G. (Holandia)

z udziałem Przedsiębiorstwa Transportowo-Handlowo-Usługowego (...) G. O., H.O. Spółki Jawnej w W. oraz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o uznanie i stwierdzenie wykonalności zagranicznego wyroku sądu polubownego

p o s t a n o w i a:

1. uznać prawomocny wyrok Trybunału Arbitrażowego w postępowaniu arbitrażowym, sygn. NAI Case no. 4448 prowadzonym w R. według Regulaminu Arbitrażowego Holenderskiego (...) (...) co do punktu E, G oraz H sentencji wyroku w stosunku do uczestnika Przedsiębiorstwa Transportowo-Handlowo-Usługowego(...) G. O., H. O. Spółki Jawnej w W.;
2. nadać klauzulę wykonalności prawomocnemu wyrokowi Trybunału Arbitrażowego w postępowaniu arbitrażowym, sygn. NAI Case no. 4448 prowadzonym w R. według Regulaminu Arbitrażowego Holenderskiego (...) (...)co do punktu A – D oraz F sentencji wyroku w stosunku do uczestnika Przedsiębiorstwa Transportowo-Handlowo-Usługowego (...) G. O., H. O. Spółki Jawnej w W., zobowiązując komornika sądowego do przeliczenia kwot opiewających na świadczenie pieniężne w walutach obcych na walutę polską według średniego kursu waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień sporządzenia planu podziału, a jeżeli planu podziału nie sporządza się – na dzień wypłaty kwoty wierzycielowi;
3. zasądzić od uczestnika Przedsiębiorstwa Transportowo-Handlowo-Usługowego (...) G. O., H.O. Spółki Jawnej w W. na rzecz wnioskodawcy kwotę 1.560 (jeden tysiąc pięćset sześćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania.

SSA Aleksandra Janas	SSA Jadwiga Galas	SSA Lucjan Modrzyk
----------------------	-------------------	--------------------

Sygn. akt. V AGO 20/18

UZASADNIENIE

Wierzyciel (...) G. (Holandia) wniósł o stwierdzenie wykonalności wyroku zagranicznego sądu polubownego – Trybunału Arbitrażowego sygn. NAI Case no. 4448 prowadzonym w R. według Regulaminu Arbitrażowego Holenderskiego (...) (...), przeciwko Przedsiębiorstwu Transportowo – Handlowo – Usługowemu (...) G. O., H. O.Spółce Jawnej w W. i (...)spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. co do punktu A-D i F oraz uznania tego wyroku w punkcie E, G i H.

Dłużnik (...) Spółka Jawna w odpowiedzi na wniosek domagała się zawieszenia postępowania wobec braku organu uprawnionego do reprezentacji (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki jawnej zarzucając, że postępowanie przed Sądem Arbitrażowym naruszało podstawowe zasady polskiego porządku prawnego wobec tego, że miało charakter jednoinstancyjny oraz, że prowadzone było w sposób uniemożliwiający uczestnikowi prawo do obrony.

Postanowieniem z 2 lipca 2018 r. Sąd Apelacyjny wyznaczył wierzycielowi na podstawie art. 70 k.p.c. 60 dniowy termin na uzupełnienie braków w składzie zarządu dłużnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

Wobec powyższego na rozprawie apelacyjnej w dniu 10 lipca 2018 r. rozpoznano wniosek o stwierdzenie wykonalności jedynie wobec dłużnika (...) spółki jawnej orzekając zgodnie z art. 317 § 1 k.p.c. w związku z art. 361 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 1213 § 2 k.p.c.

Sąd Apelacyjny ustalił:

Strony wiązały dwie pisemne umowy z 1 października 2015 r. – umowa sprzedaży urządzeń oraz umowa na udział w środkach sprzedaży. W obu umowach (§ 15 i § 7) strony dokonały zapisu na zagraniczny sąd polubowny co do wszystkich sporów wynikających z obu umów oraz uzgodniły, że prawem właściwym dla obu umów będzie prawo holenderskie. W zakresie zapisu na sąd polubowny strony uzgodniły, że spory wynikające z umów zostaną ostatecznie rozstrzygnięte zgodnie z regulaminem Holenderskiego Sądu Arbitrażowego (...). Trybunał Arbitrażowy będzie składał się z trzech arbitrów, miejscem arbitrażu będzie R., a postępowanie arbitrażowe będzie prowadzone językiem angielskim (dowód: odpis umów z 1 października 2015 r., k: 47-76 akt).

W związku z niekonaniem części umowy sprzedaży wierzyciel wystąpił – 25 marca 2016 r. do Administratora (...) o powołanie Trybunału Arbitrażowego i 27 lipca 2016 r. potwierdzono powołanie trzech arbitrów (po rezygnacji jednego z arbitrów 19 sierpnia 2016 r. potwierdzono powołanie nowego arbitra). Trybunał nie otrzymał sprzeciwu żadnego z uczestników co do składu arbitrów. 24 października 2016 r. na żądanie dłużników Trybunał przedłużył im termin na przedstawienie uwag do projektu postanowienia proceduralnego i przesłał dłużnikom akta sprawy. Postanowieniem z 14 listopada 2016 r. wyznaczono uczestnikom termin – wierzycielowi na wniesienie pozwu (8 tygodni) i dłużnikowi na złożenie odpowiedzi na pozew (8 tygodni od otrzymania pozwu). Pozew został złożony 9 stycznia 2017 r. 6 marca 2017 r. dłużnicy odpowiedzieli na pozew wraz z pozwami wzajemnymi, a 1 maja 2017 r. wierzyciel złożył odpowiedź na pozew wzajemny. Następnie Trybunał wyznaczył uczestnikom termin – 26 maja 2017 r. na wskazanie dni, w których nie będą mogli uczestniczyć w rozprawie.

Dłużnicy nie odpowiedzieli na wezwania Trybunału i wyznaczono im dodatkowy termin do 14 czerwca 2017 r. z pouczeniem, że brak odpowiedzi skutkować będzie przyjęciem, że w kontekście przeprowadzenia rozprawy odpowiadają im wszystkie terminy w danym okresie.

13 czerwca 2017 r. dłużnik E. – (...) złożył ponownie wniosek o powołanie prawnika, a ponadto potwierdził możliwość uczestnictwa na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2017 r. 16 czerwca 2017 r. Trybunał potwierdził, że rozprawa odbędzie się 21 sierpnia 2017 r. i poinformował H. O., że nie jest organem administracyjnym i nie udziela porad prawnych i poinformował go o możliwości pomocy prawnej przez instytucje do tego w Holandii uprawnione podając dane kontaktowe tej instytucji. 13 lipca 2017 r. Trybunał potwierdził czas i miejsce rozprawy ustanej ponownie informując dłużnika, że nie obowiązuje wymóg reprezentowania stron przez pełnomocnika.

17 sierpnia 2017 r. M. S. pracownik kancelarii reprezentującej dłużnika zapytała Trybunał o wymóg uczestnictwa stron na rozprawie, a 18 sierpnia 2017 r. pełnomocnik dłużnika wniósł o przełożenie terminu rozprawy i możliwość przedstawienia stanowiska w terminie do 15 września 2017 r. z uwagi na niedostępność H. O. i obszerność akt sprawy.

18 sierpnia 2017 r. Trybunał nie uwzględnił wniosku dłużnika jako spóźnionego skoro dłużnik znał termin rozprawy i miał możliwość wypowiedzenia się o terminie rozprawy.

Na rozprawie 21 sierpnia 2017 r. nie stawili się dłużnicy ani ich pełnomocnik.

Wyrokiem z 2 października 2017 r. Trybunał Arbitrażowy wydał wyrok, w którym punkcie A-D i F uwzględnił powództwo w całości a w punkcie E, G, H oddalił powództwo wzajemne.

(dowód: odpis wyroku Trybunał Arbitrażowego k. 107-123 i uwierzytelnione tłumaczenie k. 124-149, przesłuchanie H. O.).

Zasady zaskarżenia wyroku Trybunału Arbitrażowego działającego według Regulaminu (...) przewidziane są w art. 1064 - 1064a Regulaminu (...) oraz w 1061a - 1061b Holenderskiego Kodeksu Postępowania Cywilnego.

Regulamin (...), według którego zgodnie z zapisem na sąd polubowny procedował Trybunał Arbitrażowy przewiduje dwa środki zaskarżenia – skargę o uchylenie wyroku końcowego lub częściowego wyroku końcowego, która może być w każdej sprawie wniesiona do Sądu Apelacyjnego właściwego dla siedziby arbitrażu (dowód: odpis Regulaminu (...) art. 1064 – 1064a wraz z poświadczonym tłumaczeniem – k. 267 – 270).

Zgodnie z art. 1064a pkt 5 Regulaminu (...) i art. 1061a i 1061b Holenderskiego Kodeksu Postępowania Cywilnego skoro strony w umowie – zapisie na sąd polubowny nie wyłączyły możliwości wniesienia apelacji do Sądu Najwyższego, to dłużnikom przysługiwała apelacja od wyroku Trybunału Arbitrażowego z 2 października 2015 r. (dowód Regulamin (...) i odpis przepisów Holenderskiego Kodeksu Postępowania Cywilnego k; 267-276).

Sąd Apelacyjny zważył:

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż do wyroku Trybunału Arbitrażowego będącego przedmiotem niniejszej sprawy, wbrew stanowisku dłużnika wyrażonego w odpowiedzi na wniosek nie ma zastosowania art. 1214 k.p.c.

Przepis ten także w zakresie podstaw odmowy uznania lub stwierdzenia wykonalności dotyczy tylko wyroków krajowego (polskiego) sądu polubownego. W niniejszej sprawie nie ma także zastosowania art. 1215 § 2 k.p.c., gdyż dotyczy on wyroków zagranicznych sądów polubownych, w sytuacji, gdy strony (lub jedna ze stron) ma siedzibę w państwie, które nie jest stroną Konwencji o uznaniu i wykonaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych z 10 czerwca 1958 r. (zwanej dalej Konwencją Nowojorską). Jest poza sporem, że zarówno Polska, jak i Holandia są stronami tej Konwencji.

Zgodnie z art. II każda z umawiających się stron uzna umowę pisemną, którą strony zobowiązały się poddać arbitrażowi wszystkie lub pewne spory powstałe lub mogące powstać pomiędzy nimi z określonego stosunku prawnego, umownego lub pozaumownego w sprawie, która może być rozstrzygnięta w drodze arbitrażu.

Taką pisemną umowę (zapis na sąd polubowny) strony zawarły w pkt 15 umowy sprzedaży z 1 października 2015 r. i pkt 7 umowy z 1 października 2015 r. na udział w środkach sprzedaży.

Bez znaczenia jest to, czy reprezentant dłużnika H. O. zapoznał się z umowami także w zakresie umowy o arbitraż, skoro umowy zostały podpisane przez osoby uprawnione do reprezentowania stron.

W art. V Konwencji wskazane są podstawy odmowy uznania i wykonania orzeczenia sądu polubownego, które Sąd apelacyjny bierze pod uwagę z urzędu (pkt 2) oraz na wniosek strony (pkt 1).

Nie budzi jakichkolwiek wątpliwości, iż roszczenie będące przedmiotem wyroku Trybunału Arbitrażowego dotyczące odpowiedzialności odszkodowawczej za niewykonanie umowy sprzedaży jako roszczenie majątkowe może być przedmiotem zapisu na sąd polubowny i może być przedmiotem orzeczenia sądu polubownego zgodnie z art. 1157 k.p.c., a zatem nie istnieją wskazane w art. V pkt 2a Konwencji podstawy do odmowy uznania lub stwierdzenia wykonalności Trybunału Arbitrażowego w niniejszej sprawie.

Nie zachodzi także druga przesłanka odmowy brana pod uwagę z urzędu wskazana w art. V pkt 2b Konwencji, a więc sprzeczność orzeczenia z porządkiem publicznym Rzeczypospolitej Polskiej.

To postanowienie Konwencji zbliżone jest do wskazanej w art. 1214 § 3 pkt 2 k.p.c. podstawy odmowy uznania lub wykonania wyroku sądu polubownego tj. sprzeczności z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego).

Nie budzi wątpliwości, iż taka klauzula byłaby naruszona gdyby nie została zachowana konstytucyjna zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego wynikająca z art. 176 Konstytucji RP.

Jednakże wbrew zarzutom dłużnika od wyroku końcowego Trybunału Arbitrażowego orzekającego na podstawie Regulaminu (...) przysługują środki odwoławcze (zaskarżenia). Jak wskazał Sąd Apelacyjny zgodnie z art. 1064 – 1064a Regulaminu (...) od wyroku końcowego przysługuje skarga o jego uchylenie do Sądu Apelacyjnego, a ponadto skoro strony w umowie o arbitraż nie wyłączyły prawa wniesienia apelacji to zgodnie z art. 1064a pkt 5 Regulaminu (...) i art. 1061a i 1061 b Holenderskiego Kodeksu Postępowania Cywilnego dłużnikowi przysługiwało prawo wniesienia od wyroku końcowego apelacji do Sądu Najwyższego.

Brak było zatem podstaw do odmowy uznania i stwierdzenia wykonalności wyroku Trybunału Arbitrażowego na podstawie art. V pkt 2b Konwencji.

Nie może być także uwzględniony zarzut dłużnika, że był on w postępowaniu przed Trybunałem Arbitrażowym pozbawiony możliwości podjęcia obrony swoich praw.

Art. V pkt 1a Konwencji wskazuje w tym zakresie na pozbawienie strony, przeciwko której skierowane jest orzeczenie możliwości przedstawienia swojej sprawy. Jeśli uznać, że postanowienie to odpowiada podstawie odmowy uznania lub wykonania wyroku sądu polubownego wskazanej w art. 1215 § 2 pkt 2 k.p.c. tj. pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, to zarzuty dłużnika są bezpodstawne. Pozbawienie strony obrony jej praw, a także bezprawnego pozbawienia strony możliwości przedstawienia swojej sprawy należy rozumieć w sposób ścisły. Taka sytuacja ma miejsce tylko wtedy gdy strona nie została w ogóle wysłuchana (w jakiegokolwiek formie) przez sąd polubowny lub nie zapewniono jej możliwości przedstawienia wyjaśnień i złożenia oświadczeń wobec twierdzeń strony przeciwnej (por. wyrok SN z 13 grudnia 2006 r., II CSK 289/06, niepublikowany).

Dłużnik upatruje pozbawienia go możliwości przedstawienia swojej sprawy w tym, że ustanowiony pełnomocnik wniósł 18 sierpnia 2017 r. o zmianę terminu rozprawy wyznaczonej na 21 sierpnia 2017 r. z uwagi na konieczność zapoznania się z aktami sprawy i brakiem możliwości uczestnictwa H. O. na rozprawie z uwagi na wezwanie go w charakterze świadka przez Policję w dniu 21 sierpnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny nie dał wiary zeznaniom H. O., iż w dniu 21 sierpnia 2017 r. nie miał stawić się na rozprawie przed Trybunałem Arbitrażowym.

Ani w piśmie z 18 sierpnia 2017 r. ani w toku niniejszego postępowania dłużnik nie przedłożył jakiegokolwiek dowodu wezwania go przez Policję na przesłuchanie w dniu 21 sierpnia 2017 r. Ocena ta powstaje zresztą bez znaczenia dla rozstrzygnięcia, gdyż zgodnie z art. 29 k.s.h. każdy wspólnik ma prawo reprezentować spółkę jawną, a zatem na rozprawie miał stawić się drugi wspólnik spółki jawnej (...).

Nie może być także uznana za pozbawienie prawa do przedstawienia swojej sprawy odmowa zmiany terminu rozprawy z uwagi na ustanowienie przez dłużnika profesjonalnego pełnomocnika.

Skoro dłużnik uczynił to trzy dni przed terminem rozprawy, to ewentualne konsekwencje obciążają go.

Zwrócić należy uwagę, iż Trybunał dwukrotnie umożliwił dłużnikowi wskazanie dat, w których, nie będzie mógł brać udziału w rozprawie, a w piśmie z 13 czerwca 2017 r. potwierdził możliwość udziału na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2017 r. Nadto w żadnym razie nie można uznać, że dłużnik nie mógł przedstawić swojej sprawy, skoro odpis pozwu został dłużnikowi doręczony i 6 marca 2017 r. dłużnik złożył odpowiedź na pozew wraz z pozwem wzajemnym.

Z tych przyczyn skoro nie zachodzą wskazane w art. V Konwencji podstawy do odmowy uznania lub wykonania wyroku Trybunału Arbitrażowego w R. z 2 października 2017 r. Sąd Apelacyjny na podstawie art. 1213¹ k.p.c. w zw. z art. 1215 § 1 k.p.c. i art. 783 § 1 k.p.c. po przeprowadzeniu rozprawy uznał wyrok Sądu Arbitrażowego w punkcie E, G i H i nadał klauzulę wykonalności temu wyrokowi w pkt A-D oraz F.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając od dłużnika na rzecz wierzyciela zwrot opłat sądowych od wniosku oraz kwotę zastępstwa procesowego w stawce minimalnej.

SSA Aleksandra Janas	SSA Jadwiga Galas	SSA Lucjan Modrzyk
----------------------	-------------------	--------------------